

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelji
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 12.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem čeku, uradu štev. 13.633.

Brez orientacije.

Opetovano smo že naglasili, da je slovenska politika brez orientacije. Nima mo stranke, ki bi imela jasne poglede na zunanjo politiko in nimamo stranke, ki bi mogla pokazati podrobno izdelan načrt slovenske notranje politike. Odtod naša nenačelnost in naše tavanje, ki redno povzroča, da zvonimo vedno le po točci, mesto da bi pri poteku dogodkov soodločevali. Odtod pa tudi vsa nasprotja, ki so tako značilna za naše politične razmere.

Tako smo vsi Slovenci brez izjeme za manjšinske pravice naših Primorcev in Korošcev. Glede manjšinskih pravic švabskih Nemcev pa so naši nazori čisto nejasni in nad vse si nasprotujoči.

Od vseh Jugoslovenov smo mi od združitve Avstrije z Nemčijo najbolj prizadeti in jasno je, da je naša naloga, da prevzame v te vprašanju Jugoslavija naše stališče. Kako pa je to? Pred dobrim mesecem je bivši poslanec javno zagovarjal združitev Avstrije z Nemčijo, češ, da je za nas vse eno, če stoji na Karavankah Prus ali Avstrijec.

Pred meseci, za časa volilnega boja, smo doživeli pikantnost, da so se za Herriotovo vlado, ki je za lajšanje zakonov, navduševali pristaši SLS, obsojali pa so jo naši mladinci, ki se sicer radi ponašajo s svojim svobodomiselnostjo v narekovanju. In zakaj? Zato, ker so pisali listi Herriotove vlade proti vladi PP in za blok sporazuma. Ampak po pobožnih željah se ne usmerja politika!

Izseljeniško vprašanje je že od nekdaj za slovenski narod kardinalne važnosti. Kje je stranka, ki bi se za to vprašanje zanimala? Kje je korporacija, ki bi vodila evidenco izseljencev in skrbela, da ne preneha zveza med njimi in domovino? V izseljeniškem vprašanju smo doživeli več ko obupno žalostne slučaje. Dr. Dimniku, ki se je v tem oziru pošteno trudil, so se metala naravnost polena pod noge. In zakaj? Ker je Trboveljska premogokopna družba tako zahtevala. In ko je šlo za vestfalske Slovence, je predlagal šef mladinske stranke, da se ne priredi dinarskega dneva, temveč da plača vsaka stranka tolikokrat po pet dinarjev, kolikor je dobila glasov. In zakaj je bil stavljen ta neresen predlog? — Zato, da bi se spravilo v neprijeten položaj političnega nasprotnika, kakor, da bi imelo izseljeniško vprašanje kotikaj zveze s strankarstvom.

Naša gospodarska osamosvojitev je čisto skrahirala, ker nimamo nobene evidence, nobene statistike in zato nobenega delovnega sistema in nobene metode.

Skratka, v vseh najvažnejših vprašanjih smo brez orientacije in bomo ostali brez nje, dokler se bodo z javnimi vprašanji pečali pri nas le politiki — strankarji. Zakaj, vsi ti so neobjektivni, vsi ti so v prvi vrsti le strankarji in šele čisto v zadnji vrsti narodni politiki.

Našo orientacijo morajo ustvariti politiki — nestrankarji, naši znanstveniki, naši privatniki in naši kulturni delavci. Ti morajo zbrati znanstveni material za našo politiko, ti nam morajo na podlagi številnih dokazov, kako politiko moramo voditi in katera metoda je prava.

Brez odlašanja moramo pričeti z organizacijo naših duševnih sil in skrbeti, da bo ta organizacija merodajna za določitev naše politike.

Rabimo kot prvo pol. revijo nestrankarjev v pouk za strankarje. In rabimo kot drugo narodni svet, to je organizacijo, ki bo imela dovolj avtoritete, da bo

Odgovor bolgarske vlade.

Beograd, 25. aprila. Spopad med našo državo in bolgarsko vlado povodom izjav Kalfova in Ruseva proti naši državi je streznil same bolgarske kroge. Ti krogi so bili preveč iznenadeni od poslednjih dogodkov in radi tega niso mogli posvetiti tolike važnosti izjavam svojih uradnih zastopnikov, ki so hoteli škodovati prijateljskim odnosom med obema državama. Oster protest našega sofijskega poslanika g. Rakića, ki je opozoril bolgarsko vlado na nevarne posledice takih izjav in zahteval zadoščenje, je pustil globok utis v bolgarskih vladnih krogih. Oni so pričeli demantirati izjave svojih ministrov.

Bolgarska vlada je kot odgovor na protest naše vlade izdala sledeči komunikat: »Poblašteni smo kategorično demantirati izjave, ki se pripisujejo zunanemu ministru Kalfovu, da bi on izjavil angleškemu parlamentarcem, da je komunistična zarota organizirana s pristankom in doznanjem sosedne države. V ostalem nobena bolgarska oseba ni dala izjave v tem smislu. Besede notr. ministra Ruseva se nanašajo izključno na agrarno komunistično emigracijo v inozemstvu.«

Naša vlada se je zadelovljila s komunikacijem bolgarske vlade, kakor tudi z iz-

govori bolgarskih uradnih predstavnikov. Na podlagi tega se more smatrati, da je incident likvidiran.

Beograd, 25. aprila. Naš poslanik v Sofiji g. Milan Rakić je službeno obvestil našo vlado, da je Bolgarska umaknila vse svoje obtožbe.

SOFIJSKI TERORISTI PREKLICUJEJO SVOJE OBTOŽBE.

Sofija, 25. aprila. Včeraj je v znanjem ministru Kalfov podal neke izjave novinarjem, ki popolnoma nasprotujejo izjavam Ruseva. Tudi Rusev je spremenil svoj prvotni intervju, v katerem ni več one izjave, da je Beograd indirektno podpiral teroristiško komunistično akcijo v Bolgariji. Iz intervjuja je izpadel tudi stavek, da je beograjska vlada oboroževala tolpe bolgarskih emigrantov na jugoslovenskem ozemlju in da jim je dala celo dve poljski bateriji za vpad v Bolgarsko. Sofijska vlada je sedaj popolnoma spremenila svojo taktiko.

Jugoslovensko poslaništvo se ni prejelo iz Beograda nobenih poročil. Včeraj je prispel v Beograd poseben kurir, ki se vrne tekom današnjega dne v Sofijo.

Napetost odnošajev z Bolgarsko padla.

POSL. RAKIĆ OSTANE V SOFIJI.

Beograd, 25. aprila. Naši vladni krogi smatrajo, da znači komunikat bolgarske vlade popoln umik in da se je napetost med obema državama zmanjšala. Naš poslanik Rakić ostane po tem demantiju še

dalje v Sofiji. Bolgarska vlada je uvidela svojo politično netaktnost in je v poslednjih dneh umaknila svoje pogreške. Smatrajo, da je s tem dana naši državi vsaj delna satisfakcija.

Teror divja dalje.

2000 smrtnih obsodb. — V okolici Sofije najdenih 171 trupel kmetov.

Caribrod, 25. aprila. Potniki iz Sofije trdijo, da se sedaj krvavi režim kaže še v jasnejši luči. Po teh poročilih je bilo v poslednjih dneh v Bolgariji obsojenih po prekomerni sodu nad 2000 oseb na smrt. Policija je v Sofiji prijela komuniste

Belova, ki je izjavil, da je imel nalogo, umoriti neko ugledno osebo v Sofiji. V bližini Sofije so našli 171 trupel, ki so najbrže trupla seljakov iz »provincije, ki so jih bili peljali v zapore.

Klevete ministra Ruseva.

Sofija, 24. aprila. V razgovoru s tujimi žurnalisti je dejal minister Rusev med drugim sledeče: Bolgarski emigranti v Jugoslaviji, kjer dobivajo hrano in orožje, so stalno napadali našo državo. Iz Jugoslavije se je dalje vodila ostra kampanja proti Bolgarski. Širile so se najbolj neverjetne vesti in celo od polslužbenih agentur. Po nekih dokumentih bi moralo priti iz Srbije dne 16. aprila 2000 oboroženih mož, ki bi imeli dva topa. Cerkovnik je izjavil, da mu je dejal kapitan Minikov, da dobi po atentatu srbski potni list. Tekom zadnjih dveh mesecev so zaplenili nad 15 paketov po 30.000 dinarjev, ki so prišli iz Srbije. Ob priliki preiskave so bila najdena razstreliva, na katerih so bila navodila v srbskem jeziku. Orožje so dobili vstahi iz Srbije.

Vsled izjave Ruseva je nastala prava uzbuna. Minister Kalfov je odredil, da zaprosi šef tiskovnega oddelka, da se tuji novinarji zaprosijo, da ne poročajo preje, dokler ne dobe besedila izjave Ruseva. Na pošti je bilo odrejeno, da se brzojavi tujih novinarjev ne sprejmejo. Cankov je sklical takoj sejo ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o izjavi Ruseva. Ves ta čas so čakali tuji žurnalisti na sklepe vlade. Končno jim je bilo sporočeno, da prejmejo šele drugi dan besedilo izjave Ruseva in da preje ne smejo poročati. Novinarji so ogorčeno protestirali.

KALFOV IN RUSEV ODSTOPITA?

Beograd, 25. aprila. V nekaterih političnih krogih smatrajo, da bosta ministra Kalfov in Rusev radi znanih izstopov proti naši državi morala podati ostavko.

TAJNO SKLADIŠČE KONSERV ODKRITO V SOFIJI.

Sofija, 25. aprila. V teku včerajšnje preiskave je odkrila policija skladišče konzerv v hiši, kjer so se shajali zarotniki. Ob tej priliki je bil ubit član tajnega komunističnega odbora Ivan Manov.

Odredbe naše vlade.

Beograd, 25. aprila. Naša vlada je sklenila premestiti vso bolgarsko emigracijo dalje v notranjost države, da bi se na ta način preprečili morebitni incidenti na škodo dobrih sosednjih gdnosajev med našo državo in Bolgarsko. O tej stvari bodo končno veljavno razpravljali na eni izmed prihodnjih sej ministrskega sveta.

POGAJANJA MED HSS IN RADIKALI SE SE NISO PRIČELA.

Beograd, 25. aprila. Današnji dan obeta biti zelo zanimiv. Vsi skupščinski odbori delajo s polno paro. Dospela je v Beograda tudi grška delegacija. O eventualnih razgovorih radikalov z zastopniki HSS se ni govora. Politična situacija je oživila. Ta situacija mora rešiti odnose posameznih strank v parlamentu in druga važna vprašanja naše notranje politike. Z vso gotovostjo pa moremo trditi, da je stanje naše politike na isti točki kakor prej.

UGODEN POLOŽAJ ZA DAVIDOVIĆEVE DEMOKRATE.

Beograd, 25. aprila. Situacija je s kraljevim prihodom oživila. Danes pričakujejo prihod Pašića. Vprašanje odnosajev med radikali in HRSS bo postalo sedaj zopet aktualno. Pričakujejo, da bo tozadevna rešitev padla pred sestankom skupščine, najdalje pa do konca meseca. Vsekakor izgleda, da bo reguliranje odnosajev med radikali in HSS zavzelo konkretno obliko takoj, ko se vrnejo merodajni politiki v Beograd. V vrstah SLS in bosanskih muslimanov vlada neko nerazpoloženje, tako da odnošaji med opoz. strankami niso ravno najboljši. Davidovićeve demokrati ostro napadajo Pribičevića, ki se je sedaj kakor pred šestimi leti vrnil med Srbe in Hrvate. Davidović s sporazumom radikalov z radičevci ne bo nič izgubil, marveč le pridobil.

RAZGOVORI DR. POLIĆA IN DR. BAZALE.

Beograd, 25. aprila. V včerajšnji politični situaciji moremo zabeležiti nekoliko razgovorov dr. Polića in dr. Bazale s predstavniki drugih opoz. strank. Danes pričakujejo prihod Pašića. Vladni krogi mislijo, da bi se nekoliko dni po Pašićevem prihodu mogla izvršiti rekonstrukcija vlade.

VOLK V OVČJI OBLEKI.

Sofija, 25. aprila. General Lazarev je dal dopisniku »Vremena« izjavo, v kateri pravi, da so Bolgari bratski razpoloženi napram Srbiji kot slovanski balkanski državi. Z Jugoslavijo imamo največ kulturnih in prosvetnih interesov. Mi Sloveni na Balkanu imamo skupne neprijatelje. V napredku velike kraljevine SHS vidimo tudi svoj napredek. Bolgarija upa in iskreno želi, da jo država SHS moralno podpre.

VLADA CANKOVA DEMANTIRA.

Beograd, 25. aprila. Bolgarska brzojavna agencija javlja: Zlobne vesti, ki potekajo iz inozemskih krogov, zlasti iz ruskih virov, trdijo, da je bila v Varni sestavljena začasna vlada in da je kralj pripravljen zapustiti Bolgarsko. Vse te vesti so izmišljene. Vsi inozemski dopisniki so si na licu mesta ogledali vse dogodke in morajo ugotoviti, da so vesti o Bolgarski pretirane.

Hermann Wendel o državljanski vojski na Bolgarskem.

Pod tem naslovom je objavil v »Arbeiter-Zeitung« naš znan prijatelj Hermann Wendel zanimiv članek in z njim znova dokazal svoje prijateljstvo do našega naroda.

Uvodoma omenja Hermann Wendel nezasiščen teror, ki ga je započela izvajati vlada Cankova po umoru Stambolijskega. Odelo se je sicer v demokratsko obleko, toda skoraj se je pokazalo, da je to vlada najbolj brutalne reakcije. Zlasti se je teror Cankova povečal po komunističnem puču z dne 9. septembra 1923, ki je bil deloma od vlade same provociran. V enem tednu je bilo tedaj 18.000 ljudi ubitih ko žrtve tega krvavega tedna.

V novembrskih volitvah leta 1923. si je pridobil Cankov na podlagi Stambolijskega volilnega reda veliko večino. Od 247 mandatov je dobil celih 172. Vedno bolj besen teror pa je povzročil, da je prišla vladna večina vedno bolj kopneti. Iz vlade so izstopili socialni demokrati, potem demokrati pod vodstvom Malinova in končno tudi radikali s Kosturkovim na čelu. Čim slabša pa je postala zaslomba Cankova v sobranju, tem bolj se je Cankov naslanjal na vojno ligo in makedonstvujoče. Čim večji vpliv pa so dobili skoz in skoz reakcionarni elementi in divje nacionalistične organizacije, tem brezobzirnejše je divjal vladin teror. Posledica tega je bila, da je na tisoče ljudi pobegnilo v gore, od koder so vodili geriljsko vojno proti vladi. Preki sod je bil zato proglašen nad cele okraje.

Toda v deželi sami je bila pozicija opozicije še močna. Zemljelci so dobili pri volitvah od 1 milijona oddanih glasov več ko polovico, za komuniste pa je glasoval vsak peti volilec.

Moskva je od nekdanj smatrala Bolgarsko za pripravnopolje svoje politike. In v predgo-

voru k svojim zbranim spisom priznava Trotekij z ozirom na septembarske dogodke leta 1923., da naj bo bolgarska revolucija predigra nemški. Zato se sofijski mogotci ne boje brez vzroka dolge moskovske roke in ker skušajo vsak odpor ubiti s krvjo in ker odgovarjajo komunisti in zemljoradniki tudi s krvavimi protiodredbami, krvavi Bolgarska iz tisoč ran. Zadnji udarec Cankove družbe je bil izjemni zakon, ki naj bi teror odel z gloriozo zakonitostjo. General Rusev pa pripravljala novi policijski zakon, s katerim naj bi bile najbolj elementarne pridobitve demokracije iz javnega življenja pregnane. Kako malo pomagajo te odredbe, kažejo dogodki zadnjih dni. Cankov sedi na bajonetih, kaos pa grozi, da požre Bolgarsko.

In izhod iz te nesreče? Na papirju se jo hitro pokaže. Vlada levega bloka zemljelcev in socialistov, ki naj izvede svobodne volitve in zagotovi mir, po katerem narod hrepeni.

Naslednja etapa pa bi bilo od Stambolijskega pričeto delo za priklonitev Bolgarske k jugoslovanski državi, ker kakor Srbi, Hrvati in Slovenci so tudi Bolgari Jugoslovenci in Bolgari sami ne morejo biti kos sedanjim težavam. Predvsem pa bi s to spojitvijo izginilo makedonsko vprašanje, ki oplaja potom makedonstvujočih, ki iz »oprostitve Makedonije« trgujejo, notranjo politiko Sofije z gnjočimi razkroji.

Ker pa v življenju narodov pamet le redkokdaj odloča in ker so na Bolgarskem najrazličnejši interesi med seboj prepleteni, politične in socialne strasti pa zbičane do besnosti, zato bodo še naprej gorzotni dogodki na dnevnem redu. Toda latentna državljanska vojna se ne bo mogla dolgo obdržati.

Bolgarske dogodke.

Makedonstvujoči ubijajo javno.

Makedonstvujoči so vrgli krinko s sebe in nastopajo čisto odkrito kot glavni pomagači sedanjega režima. Ne mine dan, da ne bi bilo najdeno truplo, na katerem je pritrjen listič s črkami »U. M. R. O.«, kot znak, da je uboj delo makedonske organizacije. Na poti iz Sofije v mesto Bačev je bilo najdeno truplo člana Makedonske organizacije, Nikole Hristova. Na truplu je bil pritrjen listič: »Taka je usoda vseh, ki iz dobičkarije uporabljajo ime makedonske organizacije. Bolgarski listi se obirajo bavijo s temi uboji in prinašajo slike ubitih. Tajnost je pokopana. Člani makedonske organizacije so vrgli krinko s sebe.

Dobra organizacija vladnih pomagačev.

Vsi tujci, ki so bili na dan atentata v Sofiji, so se čudili, s kakšno neverjetno hitrostjo se je posrečilo vladi, da je organizirala in uporabila vse svoje sile. Vse je šlo tako hitro in gladko, da se režim na Bolgarskem ne bi izpremenil, pa čeprav bi bili ubiti vsi ministri. Deset minut po atentatu je že bila milica organizirana. Jasno je, da so morali člani milice imeti orožje pri sebi in tudi točna navodila, kako jim je postopati v slučaju alarma. Ravno tako je bila pripravljena tudi vojska. V hipu so bile po atentatu zasledene vse državne zgradbe v Sofiji. Železniška postaja je bila takoj zasledena od vojske in ravno tako tudi pošta. Vsi vlaki so bili hipoma ustavljeni in nihče ni mogel odpotovati. Tako se je vnovič izkazalo, ko ob lanskem prevratu, da je sila vlade Cankova v njeni dobri organizaciji, ki je zemljelci nimajo.

Novi uboji.

Prutkin, bivši prefekt v Sofiji in Muravjev, bivši minister v vladi Stambolijskega, dva odlična voditelja zemljoradniške stranke, sta bila v četrtke ubita.

Slovanski svet.

Novi tiskovni zakon na Češkoslovaškem. Po informacijah »Cepac« se prične v najkrajšem času v ministrstvu pravde konference glede reforme tiskovnega zakona, pri katerih bodo sodelovali poleg uradnih zastopnikov tudi delegati čeških političnih strank, novinarskih organizacij in pomembnejših praških listov. Novinarji nasprotujejo posebno nedavno vpeljanim porotnim sodiščem ter zahtevajo modern tiskovni zakon. To nezadovoljstvo novinarjev je prišlo do izraza tudi na zadnjem novinarskem kongresu v Moravski Ostravi, kjer so izjavili skoro vsi govorniki, da se današnje stanje ne more več dolgo vzdržati. Kot kuriozum je bil naveden slučaj nekakega novinarja. Ta novinar je zapleten od uvedbe porotnih sodišč do danes v 50 procesov.

Redukcija uradništva v Češkoslovaški. Ker je potekel te dni termin za vlaganje prošenj za izstop iz državne službe, so pričele delovati v vseh uradih redukcijske komisije. Naloga teh komisij je, da reducirajo 10% od današnjega števila uradnikov. Upoštevajo se kvalifikacije zadnjih štiri let ter socialne in rodovinske razmere posameznikov. Med tem bo posegla redukcija na vsak način globoko v socialni organizem države, kajti še letos je treba odpušiti iz državne službe nad 33.000 oseb, med njimi 19.000 železničarjev.

Kampanja proti Areibaševu. Takozvani varšavski in krakovski rdeči tisk vodi ostro kampanjo proti ruskemu književniku Areibaševu, ki leži sedaj bolan na Poljskem. Areibašev je namreč napisal ob priliki smrti

Koliko je aretirancev?

Notranji minister Rusev je izjavil, da ne presega število aretirancev številke 1000. Angleški parlamentarci so izjavili, da je aretiranih 6000. Po vesteh pa, ki krožijo med ljudmi, je aretiranih v vsem 15.000 ljudi. Izgleda, da je angleško število točno.

Mir se še ni povrnil.

V bližini Ruščuka je skušala priti neznan trojica čez železniški most. Straža je na nje streljala, na kar so ti vrgli dve bombi. V Ruščuku je poostreno obsedeno stanje. Noben sofijski list ne sme v mesto. Izhaja edin list, ki pa ne poroča o sofijskih dogodkih prav ničesar. — V tunelu pri Plevnu je zalotila vojaška patrulja pet oseb, ko so poлагale 30 kilogramov eksplozivnih snovi. Vsi so bili aretirani in po prekem sodu ustreljeni.

Cankovi lažnjivci na umiku.

Kakor znano, je dejal notranji minister Rusev, da je izpovedal cerkvenik katedrale Sv. Nedelje, da ga je imel po atentatu čakati avtomobil jugoslovanskega poslanstva in da bi se atentatorji odpravili iz Bolgarske z jugoslovanskim potnim listom. Ta del govora ministra Ruseva pa je v poročilih bolgarskih listov izpuščen in ravno tako je izpuščen v stenografskem zapisniku sobranja. Lažnjivci čutijo, da so prehudo lagali.

Kaj namerava vlada Cankova?

Atentat hoče vlada Cankova izrabiti v dvojnem oziru. Najprej hoče pod pretvezo vpostave miru pobiti vse svoje politične nasprotnike in tako svoj položaj za vedno utrditi. Na drugi strani pa upa z obtožbami Jugoslavije naslikati našo državo kot tisto, ki podpira nered na Balkanu in ki hoče povzročiti na Balkanu novo vojno. Če bo naša vlada še naprej tako neodločno odgovarjala Cankovim klevetam, se zna sofijskim krvnikom njih namera še posrečiti.

patriarha Tihona v varšavskem listu »Za svobodo« članek, v katerem pravi, da v sovjetskih čerčivkah ni Rusov, temveč so tam sami kinezari, židje, Latši, Poljaki in vsakovrstna druga mednarodna sodrga. Del poljskega tiska vidi v teh Areibaševih besedah žaljenje poljskega naroda. »Ekspres Poranny« in »Kurjer Czerny« pozivljata Areibaševa naravnost, da naj ne zlorablja več poljske gostoljubnosti ter naj si da izstavi izjavo za odpotovanje iz Poljske.

Pri nakupu

blaga za moške obleke oglejte si na vsak način preje specialno zalogo češkega in angleškega sukna v razpošiljalnici

JOSIP IVANČIČ

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 4 (nasproti frančiškanske cerkve).

Največja izbira! Cene tovarniške!
Na drobno! Na debelo!
Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

LAJŠANA PLAČILA ZA
BLEKE DAJE
BERNATOVIČ.

Politične vesti.

— Slovenska republikanska stranka in nov položaj. V uvodniku »Pametna beseda« razpravlja »Slovenski Republikanec« o našem uvodniku »V zagatje« in ga skoraj celotno ponatiskuje. »Slovenski Republikanec« pravi, da je treba naš nasvet uresničiti. Gre samo za to, okoli katerega jedra naj se združitev praktično izvrši. Nam se zdi, da je stvar popolnoma evidentna: Ne govoriti, kdo ima prav, temveč storiti in potem imata oba prav. Da sta ta »oba« SKS in SRS, ne more biti nobenega dvoma. Beležimo z zadoščenjem, da so resolucije, ki so bile sprejete na zborovanju kranjskih zaupnikov SRS, sestavljene v zmislu kooperacije naprednih opozicijskih skupin.

— »Samouprava« in HSS. Glavno glasilo radikalov piše vedno bolj prijateljsko o radičevcih. V svoji zadnji številki napada »Samouprava« zelo ostro »Slobodno Tribuno«, ker piše ta, da je »Samouprava« pisala o kapitulaciji radičevcev. To da nikakor ne odgovarja resnici, ker o kapitulaciji radičevcev ne more biti niti govora. Radičevci niso kapitulirali, ampak pričeli samo izvajati pametno državniško politiko. — Ali bodo naši mladini hudi!

— Prazne nade z disidenti v Radičevi stranki. Dr. Adžija, za katerega se je govorilo, da organizira radičevske disidente, izjavlja v »Obzoru«, da je ta vest popolnoma netočna in da on niti ne sodeluje v kakih takih akcijah, niti mu ni o njej kaj znano.

— Kakor naši mladini. V zadnjem volilnem boju so zapisali mladinski listi, da je njihova stranka isto, ko nemška demokratiška stranka. Ze takoj tedaj smo krepko zavrnili to mladinsko laž in dokazali, da se mladini smejo po svojih metodah primerjati edinole z nemškimi konservativci in reakcionarci. Danes nov dokaz za to našo trditve. Vsem je še v spominu, kako so v volilnem boju lagali mladinski listi, da je izdal papež posebno pastirsko pismo proti SLS, da je nastopil proti SLS tudi »Oservatore Romano« in da je prišel v Ljubljano že tržaški škof Fogar, da nastopi proti škofu dr. Jegliču. Vse te vesti so bile seveda navadna laž in poleg tega tako nespamentna, da ni pridobila mladinom niti enega glasu. Volilni rezultat je to jasno dokazal. — Natančno tako, ko naši mladini, postopajo sedaj pri nemških volitvah nemški reakcionarci, ki se kakor naši mladini imenujejo »nacionalisti«. Po svojih listih so pričeli razširjati vest, da je papež zelo nezadovoljen s centromom, ker nastopa ta skupno s socialnimi demokrati. In dalje so lagali nemški desničarji, da je izdal papež tozadevno posebno okrožnico. Kakor pri nas, tako pa ima tudi v Nemčiji laž kratke noge in sedaj je laž nemških »nacionalistov« dokazana. Iz Rima se namreč poroča, da je papež ogorčen vsled te laži desničarjev in da se niti najmanj ne misli vmešavati v nemške notranje politične dogodke. Nasprotno se je papež v svoji encikliki o socialisto-katoliških nasprotjih v Nemčiji izjavil, da katoliški sicer ne smejo pomagati socialistom, da pridejo ti do vlade, da pa to ne velja za dežele, kjer socialisti že v vladi sodelujejo, kakor v Nemčiji. — Laž konservativcev ni torej centromu prav nič škodovala, temveč samo osramotila njih same. Ravno tako pa tudi naši mladini s svojo lažjo niso škodovali klerikalcem, temveč osramotili napredno misel. Reakcionarji v Nemčiji in naši mladini si lahko podajo roko!

— Pristaši bavarske ljudske stranke za Marxa. Čeprav se je vodstvo stranke izjavilo oficijelno za Hindenburga, se množe izjave pristašev bavarske ljudske stranke za Marxa. Posebno pomembni sta dve izjavi. Dr. Leicht, vodja strankinega kluba v parlamentu, se je odločno izjavil za dr. Marxa. Enako se je izrekel tudi predsednik društva katoliških duhovnikov proti Stahler. Ker so se tudi vsa katoliška delavska društva izjavila za dr. Marxa, je gotovo, da bodo pristaši bavarske ljudske stranke skoraj celotno glasovali proti Hindenburgu.

— Vprašanje carine na žito ogroža v zadnjem času vladno koalicio na Češkoslovaškem. Agrarci zahtevajo z vsa silo, da se carina na žito uvede in danes je že gotovo, da bodo vsaj deloma svojo zahtevo uveljavili. Socialisti pa taki carini naravno nasprotujejo, ker bi se z njo podražila živila. Nekateri prerokujejo vsled tega, da pride do razpada češke vladne koalicije. To prerokovanje ni verjetno, ker bi bili ogroženi socialni zakoni, ki pridejo na vrsto za vprašanjem carine na žito. Za socialiste pa so socialni zakoni največje važnosti in zato je verjetno, da bodo socialisti sledili primeru čeških klerikalcev in sicer glasovali proti carini na žito, toda ostali še naprej v vladni koaliciji.

— Ruska trgovska misija v Pragi ostane. Češkoslovaški listi poročajo, da so vesti o ukinitvenju o ukinitvenju ruske trgovske misije in s tem zvezanimi nakupi sovjetske vlade na Češkoslovaškem popolnoma neresnične. Nasprotno je ravno sedaj sovjetska vlada podaljšala polnoomožje predsednika trgovske misije za eno leto. Vest so iznesli češki komunisti, da bi tako pritisnili na češko javnost.

Prosveta.

Benavente: Roka roko umiva, obe pa obraz. Včerajšnja premijera. Silno delo, ki se sme vzporedi s šekspirskimi. Da pa uspe, treba mnogo ljubezni in še več zmožnosti. Ljubezni je bilo dosti in videlo se je, da so se vsi igralci potrudili. Toda naš oder delu ni dosegel in le par igralcev in igralke je rešilo izjemo. Glavna napaka je bila, da so bile lutke iz prologa zanešene v komedijo. Par cenih efektov za galerijo je bilo sicer s tem doseženih, zato pa pokvarjena igra igralcev in vse delo. Kako napačno je bilo lutkarstvo se je videlo zlasti v velikih in divnih ljubezenskih scenah. — Vsed jutrajšnje reprize na kratko fabulo komedije. Pustolovec, predstavljen v dveh osebah pride v mesto in po vrsti oslepeli ljudi, od katerih vsak predstavlja en stan. Vse njegove sleparije pa pridejo na dan in katastrofa je skoraj neizbežna. Tedaj ga reši njegova velika ljubezen ter opeharjeni, ker je njihov interes, da se pustolovec bogato poroči. Roka umije roko, obe pa obraz. Čast pustolovca. — Delo Benavente nudi igralcem naravnost neverjetne prilike, da pokažejo svoje zmožnosti. Levor, Marija, Vera in Nablocha, da jih imenujemo po velikosti vlog, so to priliko v velikem izkoristili in rešili večer. Njimi se je pridružil samo še g. Peček. — Večino ostalih opravičuje lutkarstvo, ne pa vseh, ker so bili nekateri tipi docela zgrešeni. — Sicer pa še priobčimo obširnejše poročila. A. Z.

Aida v naši operi. V nedeljo dne 26. t. m. ob pol 8. uri zvečer poje se prvič v letošnji sezoni velika Verdijeva opera Aida. Pri tej predstavi gostujeta v našem gledališču člana bratislavskega Narodnega divadla gospodična Zaludova in gospod Zdenko Knittl. Gospodična Zaludova je primadona bratislavske opere, odlična veledramatična umetnica, ki je v znanem češkem ansamblu pod vodstvom skladatelja in dirigenta Oskarja Nedbala lanske sezone gostovala z največjim uspehom v Madridu in pa v Barceloni. Gospod Zdenko pa je pevec odličnih muzikalnih zmožnosti ter je pravkar gostoval v Operi Parsival v Zagrebu. Oba umetnika sta te dni gostovala v Osijeku in sicer v operi Aidi ter žela pri svojih gostovanjih prave triumfe. Pri tej predstavi poje prvič v Ljubljani vloga Amneris gospa Vilma Thiery-Kavčnikova. Ostala zasedba vlog, kakor pri lanskih vpriporitvah. Opero dirigira kapelnik Neffat, režija pa je v smislu režije ravnatelj Rukavine.

Rosmersholm ob 5. uri popoldne. Danes v soboto popoldne se vpripori v drami zadnjikrat v sezoni Ibsnova drama Rosmersholm in sicer kot dijaška predstava pri znanih ljubiteljih. Predstava je sicer namenjena v prvi vrsti našemu dijaštvu, vendar se tudi drugo občinstvo lahko posluži izredno znanih cen. Ponovno opozarjamo, da je začetek ob 5. uri popoldne.

Repriza drame »Roka roko umiva, obe obraz«, je v nedeljo zvečer ob osmih v dramskem gledališču.

Ivan Matičič: »V robstvu«, roman tuge in boli. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1925. Strani 255, 8°. Cena trdo vezani knjigi Din 46.—. Avtor znane knjige »Na krvavih poljanah«, je napisal roman, v katerem je simbolizirana vsa pretresljiva tragika suženjstva. Glavna zamisel drame je obupna, a trda borba človeka proti zlobi, pravice proti nasilju ter iskanje resnice, živo prikazana trda borba neoboroženih in slabotnih proti oboroženim in nasilnim. Izvirni simbol jadnega naroda, ki potrebuje utehe in ljubezni, katerega treba prikovati na rodno grudo, poje-kleniti mu voljo ter ukreptiti in poglobiti značaj. V knjigi je tragično izražena strahota suženjstva, tega največjega zla na svetu. Dejanje je skoz in skoz skrajno napeto, kar čitatelja vžge in priklene. Zato bo prodira knjiga v najširše sloje in srca našega naroda.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 24. aprila.

— Blago: Les: Deske monte, 25 mm, feo meja bl. 588; hrastovi frizi, od 4 do 9 cm, od 25 do 60 cm, feo meja den. 1400; smrekovi, ozir. jelovi hlodi, od 25 cm prem napr., feo nakladalna postaja den. 250; jagnetovi hlodi, od 20 cm prem, napr., feo nakl. post. 2 vagn., den. 380, bl. 380; cerovi hlodi, od 25 cm, feo nakladalna postaja 4 vagn., den. 18, bl. 18. — Žito in poljski pridelki: Pšenica Rosaf, par. Ljubljana den. 447, bl. 475; pšenica avstralska, par. Ljubljana bl. 470; otrobi pšenični, debeli, par. Ljubljana bl. 225; otrobi pšenični, drobni, jula vreče, par. Ljubljana bl. 190; koruza zobata, feo bos. post. bl. 180; koruza medjimurska, par. Ljubljana bl. 236.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 60, bl. 61½; Loterijska 2½% državna renta za vojno škodo den. 161, blago 161½; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 210, bl. 210; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 217; Merkantilna banka, Kočevje den. 110, bl. 110; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 820, bl. 830; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 190, blago 200; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 185; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 385, bl. 395; Združene papirnice Vevče, Gorjane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, bl. 112; Stavbna družba d. d., Ljubljana den. 265, bl. 280.

BORZE.

— Zagreb, 24. aprila. Devize: Curih 12.036 do 12.136, Praga 183.80—186.80, Pariz — 330, Newyork 61.80—62.80, London 298—301, Trst 254.80—257.80, Berlin 14.795—14.945, Dunaj 0.0868—0.0889.

— Curih, 24. aprila. Borza: Beograd 8.30, Pariz 26.95, London 24.82, Milan 21.225, Newyork 516.50, Praga 15.325, Dunaj 0.00728.

Dnevne vesti.

— **Otvoritev nove železnice proge.** Na podlagi poročila, ki jih je dobilo ministrstvo zaobračaja, bo mogla svedena otvoritev proge Split—Gračac—Ogulin že začetkom meseca julija. Po svečani otvoritvi se vzpostavi takoj redni promet.

— **Načrt primorske železnice.** Vlada proučava načrt nove železnice proge Bakar—Senj. Ta proga bi spajala vsa važnejša pristanišča Hrvatskega Primorja. Pozneje bi se zvezal Senj še z bihačko progo. Ob priliki svojega zadnjega bivanja na Sušaku, je obljubil finančni minister, da se prične z gradnjo te proge v najkrajšem času.

— **Požar na beograjskem kolodvoru.** Te dni je povzročil na beograjskem kolodvoru precej panike požar, ki je izbruhnil na vozu tovornega vlaka, na katerem se je nahajalo več Fordovih avtomobilov. Panika je nastala vsled tega, ker potniki s prva niso mogli videti, kje in kaj gori. Tovorni vlak je stal namreč na četrtem tiru, zasedeni pa so bili tudi tiri 1. do 3. Štirje avtomobili so popolnoma zgoreli. Škode je več tisoč dinarjev. Avtomobili so bili last Francosko-srbske banke v Beogradu. Ni izključeno, da je požar delo zločinske roke. Policija je uvedla strogo preiskavo.

— **Dezertacije madžarskih vojakov v Češkoslovaško.** V zadnjem času je dezertiralo, kakor poročajo listi, kakih 60 madžarskih vojakov v Češkoslovaško. Kot vzrok navajajo nevdržljive razmere v madžarski vojski.

— **Obsojeni vojaki - nazarenci.** Pred beograjskim vojaškim sodiščem se je vršila te dni razprava proti Milanu Kolaricu iz Kule, Ivanu Čaranku in Pisu, Zarku Kulačicu in Jovanu Buratu iz Blaževa, ker niso hoteli pri razdeljevanju straž sprejeti orožja. Obtoženci pripadajo namreč sekta nazarencov ter jim njihova vera prepoveduje nositi orožje in moriti ljudi. Obsojeni so bili vsak na 9 let in 8 mesecev ječe. Prepeljali so jih v Mitrovico.

— **Konec stanovanjske mizerije?** Kakor poročajo osiyeška »Druca« je ponudila tvrdka Piri & Pelger osiyeški mestni občini, da ji zgradi 100 malih stanovanjskih hišic z eno sobo in kuhinjo ter z dvema sobama in kuhinjo, s pritliklinami. Hišica z 1 sobo bi veljala 35.000, z dvema pa 50.000 Din. Gre za neki angleško-madžarski stavbeni sistem. Hišice so zidane v slogu vil. Ogrodje je železno, zunanje in notranje stene pa iz pločevine. Prostor med stenami se izpolni s kakim slabim prevodnikom toplote. Pločevina je lakirana, tako, da se hišica znotraj in zunaj lahko umiva. Konstrukcija je taka, da se hišica vsak čas lahko demontira in prestavi drugam. Ogrska državna uprava je naročila 6000 takih hišic. Železolitarna v Osijeku se poteguje za licenco za gradnjo takih hiš za celo Jugoslavijo. Ker bi imel, ako je vest resnična, v par letih lahko vsak uradnik in delavec svojo hišico, bi pomnilo konec stanovanjske mizerije v Jugoslaviji.

— **Strašna smrt dveh »slepih pasažirjev«.** Na progi Mostar—Gruž sta se hotela peljati dva fanta zastoj z železnice. Legla sta na streho nekega vagona, in šlo je vse po sreči. Ko ni bilo več nevarnosti, da bi jih železniški organi »uhvatili«, sta se komodno vsedla. Ko pa je pasiral vlak železniški most, sta treščila z glavami ob travertzo, ki ju je dobesedno obglavila.

— **Požar tobačne tovarne v Košicah.** V noči od sobote na nedeljo je izbruhnil v tobačni tovarni ogenj, ki se je v kratkem silno razširil. Zajem je sušilnico in skladišče gotovih izdelkov. Kakor hitro je bil ogenj opažen, je takoj prihitelo na pomoč vojaštvo. Gasilci pa so prišli na pomoč šele pol ure kasneje in predno so začele delovati motorne brizgalne, se je požar že tako razširil, da ga je bilo mogoče samo še lokalizirati. Ker je bila nevarnost, da zagrabi požar še okoli stoječe hiše, so morali te izprazniti. Šele po poldrugournem delu se je posrečilo požar lokalizirati. Pri reševalnih delih so bili ra-

njeni štirje gasilci, od teh dva težko. Škoda je veljanska in se ceni na 8 do 10 milijonov čeških kron. Kako je požar nastal, se še ni moglo dognati.

— **Svetilnik za aeroplane.** Na Mont-Afrigue-u pri Dijonu so dogradili te dni prvi svetilnik za zrakoplove. Njegov namen je, da zaznamuje zračno črto Pariz—Alžir preko Dijona. Z zgradbo so pričeli leta 1912. Svetilnik je opremljen z najmodernejšimi svetlobnimi napravami. Ob jasnem vremenu je videti njegovo luč na daljavo 500 km, pri megli pa na 150 do 200 km. Mont-Afrigue je visok 390 metrov, stolp sam pa je visok 12 m ter ima 5,6 m obsega. Njegova svetlobna moč znaša 874 milijonov sveč.

— **Proslava ustanovitve Rima.** Rojstni dan Rima so proslavili po vsej Italiji na slovesen način. Posvetitvi trga forum Augusti so prisostvovali m. dr. kralj, Mussolini in člani interparlamentarne komisije. Po cerkvenem obredu so se peljali udeleženci v 300 avtomobilih k nekdanji 30 kilometrov od Rima oddaljeni fregenski obali, ki je slovela za časa Rimljanov po svoji krasoti. Sedaj hočejo sezidati mesto Fregenum nanovo. V sredo so položili temeljni kamen. Dogodek so praznovali s pojedino, na kateri je govoril med drugimi naučni minister Fedele o lepoti nekdanjega Fregenuma. Vsem slavnostim je prisostvovala velika množica ljudi, ki je pozdravljala ministre. Vsa mesta Italije so bila zvečer svečano razsvetljena.

— **Zeta je umorila.** Predvčerajšnjim so zaprli v Mariboru 60-letno Lizo Klemenčič od Sv. Lenarta, ker je umorila svojega zeta Bruna. V družini so bili že dalj časa prepripi na dnevnem redu in hudo sovraštvo je vladalo med Brunom in ostalimi. Starka je pobila svojega zeta po priljubljeni ženski metodi ponoči v postelji, ko je spal. Svojega dejanja ne taji.

— **Občutljiva vest.** Predvčerajšnjim je prišel v poslopje okrožnega sodišča v Sarajevu Ahmed Herić, rodom iz Bugojna ter vprašal portirja: »Kje naj se prijavim. Nekoga sem ubil.« Začuden ga je pogledal portir, — mislil je, da iam pred seboj norca — toda, ko mu je Ahmed stvar pojasnil ga je poslal na državno pravdnštvo. Tam je izpovedal mož sledeče: Zapustil je svoje delo v Mokrem ter se napolil v Hercegovino. Pot ga je peljala po snegu skozi gozd. Tam je srečal dva človeka, ki sta vodila seboj 4 velike ovčarske pse. Nenaadoma so navali psi nanj. Ahmed je potegnil samokres ter ustrelil enega od psov. Radi tega so pozneje kmetje nanj navali, in Ahmed je potegnil zopet samokres ter enega od njih ranil. Nato je delal dva mesca v Hercegovini. Ves čas ga je pekla vest. Ko pa se je vrnil te dni domov, je čital, da je umrl v bolnici neki človek, ki ga je na dotični poti obstrlel neznanec. Takoj je vedel, da je ta neznanec on sam. Vest mu ne da miru, zato je prišel ter se prijavil.

— **Nov Haarmannov slučaj v Berlinu.** Te dni so razkrili v Berlinu slučaj, v katerem gre po mnenju policije najbrže za Haarmanna II. 52-letni brusar Albin Taudersky je zvalil mlado deklico, da pride k njemu za gospodinjo. Komaj pa je deklica prestopila prag njegove umazane sobe, ki se nahaja v nekem podstrešju, je vrgel Taudersky močno vrv okrog nje, da bi jo zvezal. Deklici se je posrečilo pobeigniti, in tekla je naravnost na policijo. Policija je hitela nemudoma v stanovanje Tauderskyja. Na stropu v sobi so bili obešeni kosi subega mesa, drugo meso pa je bilo nasoljeno v kadeh. Taudersky je zaklical, ko je zagledal policijo: »Gotovo mislite, da ste prišli k novemu Haarmannu! Toda motite se! Kaj takega delajo druge svinje!« Policija je našla v sobi velike mesarske nože, več tucatov možkih in ženskih čevljev, vsakovrstno staro obleko in mnogo tujih dokumentov. Ugotovljeno je, da je zvalil Taudersky tekem časa pod pretevo, da rabi gospodinjo na svoje stanovanje 25 žensk različne starosti.

Vajeniška razstava v Ljubljani od 26./IV. do 4./V. 1925.

Ljubljana.

— **Nov okras Ljubljane.** Včeraj so premetili Borštnikov in Verovškov kip pred operno gledališče. Okrog kipov so napravili park. S tem je dobila Ljubljana nov okras.

— **Meteorološki zavod v Ljubljani** prosi vse svoje opazovalce, da bi odslej naprej, ko se je pričela »sezona« grmenja, beležili v svojih dnevnikih — vsaj približno — čas, ko je najhujše grmelo. Glede potresov pa se naprošajo vse osebe, ki bi bile voljne prevzeti poročevalno službo, naj se obrnejo direktno ali pa potom svojega županstva samo na naš zavod (Dvorec), da jim v to svrhu pošlje potrebne tiskovine.

— **Pesetnikom Velikega koncerta Zveze slov. pevskih zborov dne 3. maja t. l.** ob treh popoldne in onim delegatom pevskih zborov izven Ljubljane, ki ne sodelujejo kot pevci na koncertu, priporočamo, da si po dopisnici rezervirajo vstopnice v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Cene sedežev: 25, 20, 15, 12, 10, 8 in 6 Din, stojišča 4 Din. Sodelujoči določijo posebne izkaznice. Vrstni red nastopov in navodila za skupščinski dan razpošilja odbor ZSPZ sodelujočim društvom jutri.

— **Danes v soboto** se poje v operi komična opera »Don Pasquale« in sicer za red A. Glavne vloge so v rokah ge. Lovšetove, Banovca, Sublja in Zupana. Opero dirigira kapelnik Neffat, režiserja g. Bučar.

— **Ljubljanski Sokol**, (Narodni dom) opozarja svoje članstvo na današnji spominski večer slovenskega pesnika Josipa Murna-Aleksandrova, o katerem predava br. U. Zun in katerega pesmi recitira br. Markič. Pričetek točno ob pol 9. uri v društveni čitalnici v Narodnem domu. — Zdravo! — Prosvetni odsek.

— **Občinstvu!** Odbornice »Atene« prično v tekočih dneh z razpečevanjem vstopnic za prireditve »Sah na prostem« z živimi figurami, ki se bo vršila dne 1. majnika ob pol 5. popoldne. — Naj bi bile naše narodne delavke povsod dobrodošle! Namen prireditve je finančna okrepitev društvenih odsekov, zlasti ortopedskega in otroškega igrišča.

— **Prijatelj svetuj mi!** kam naj grem v nedeljo 3. maja? Ta dan bi se namreč rad iz srca pozabaval in ob okusnem prigrizku izpil kozareček pristnega vina. — Čemu vprašuješ, ko moraš kot narodno zaveden človek vendar vedeti, da boš vseh teh dobrot obilo deležen, ako greš dne 3. maja na ljubljanski grad, kjer ke vrši narodno »Jurjevanje«. Pa ne hodi sam, nego povabi s seboj tudi svoje sorodnike, prijatelje in znance. Privošči tudi njim, naj se s teboj vred dobro imajo in iz srca nasmejejo!

— **Slovenski Pravnik št. 3—4.** Aprilska številka našega pravnškega glasila prinaša na uvodnem mestu razpravo univ. prof. dr. Lapajeta: »Mednarodni stečaj in mednarodne zapuščine.« Spričo bližnje haške zasebnopravne konference je razprava baš v tem času aktualna. Nič manj aktualen in zanimiv ni članek dr. Goršiča: »Ali je stanovanjsko sodišče upravno oblastvo?« Pok. dr. Senekoviča razprava o »Pokojninskem zavarovanju nameščencev« se nadaljuje. Poleg številnih književnih poročil in civilnih odločb ima ta snopič tudi novo prilogo »Notarski vestnik«. Iz programnih besedi izvemo, da je prilogo izdala notarska zbornica in da se bo bavit »Vestnik« s stvarmi, ki se tičejo notarjev in notarskega poslovanja. Prva številka »Vestnika« prinaša par člankov, ki se pečajo z našim taksnim zakonom in je radi tega prav zanimiva.

Za kratek čas

Podanik.

»Kdaj bo prišla Vaša soproga v blagoslovljeni stan?« je vprašal francoski kralj Ludvik XIV enega od svojih dvorjanov.

»Sire! Kadar bo Vaše Veličanstvo izvolilo« je odgovoril kavalir ter se globoko priklonil.

Primer.

Vojvoda Bolingbroke je kazal, ko je bil Ludvik XIV. bolan, globoko sočutje. Kralj se je čutil radi tega ter mu dejal, ko je ozdravel: »Radi Vašega sočutja sem tembolj ginen, ker je znano, da Vi Angleži kraljev nič kaj ne marate.«

»Sire!« je odvrnil Bolingbroke smehljaje se, mi Angleži smo podobni zakonskim možem, ki svojih žen ne ljubijo ravno preveč, toda skušajo tembolj dopasti drugim.«

Do smrti.

Ko je opomnil neki upnik generala Dumouriera pismeno glede poravnave nekega dolga se je opravičil Dumourier z jako uljudnim pismom, ki ga je zaključil z besedami: »Ostajam do smrti Vaš najudanejši prijatelj in dolžnik.«

Varstvo.

Vojvoda Yorški, brat angleškega kralja Karla II. je bil spočetka goreč protestant, pozneje je pa prestopil h katoličanstvu. To ljudstvu nikakor ni dopadlo, zakaj vojvoda je bil prestolonaslednik, in pod vladjo kraljice Marije so postali katoličani zelo nepriljubljeni. Zato se je bal vojvoda silno za svoje življenje, in nikdar ga ni bilo videti brez velikega spremstva.

Ko se je vračal nekoč, obdan od številnih dvorjanov iz lova, je srečal svojega brata, ki se je sprehal popolnoma sam po parku Hyde. Vojvoda je očital radi tega kralju, da premalo skrbi za svojo osebno varnost, posebno v času, ko vse vre in spricho dejstva, da je bila nedavno razkrita zarota.

»Jakob«, je odgovoril kralj, »skrbi za samega sebe. Tvoje življenje je zame najbolj varstvo. Nikdo me ne bo umoril, da naredi s tem tebe za kralja.«

Olajševalna okolnost.

Pri sodišču vpraša sodnik obtoženca, če more navesti še kake olajševalne okolnosti. Obtoženec odgovori: »Seveda, gospod sodnik! Prosim, upoštevajte mladost in neizkušenost mojega zagovornika!«

Sodnik: Obtoženec, kaj morete še navesti v vašo korist, da vam naloži sodišče milejšo kazen?

Obtoženec: To, gospod sodnik, da sem bil že 15-krat obsojen in zaprt, da pa ni nič koristilo.

Med otroci.

— Naše stanovanje je tako tesno, da morati naša uboga mamica večkrat k »cimerherju« spat.

On zna pomagati.

Trgovca s pticami: — S čem smem postreči?

Gospod X.: — Nedavno mi je umrla žena, in sedaj sem tako osamljen... Rad bi imel kako ptico.

Trgovca s pticami: — Prosim lepo: Najbolje bo, da vzamete to-le papigo, ta brblja, kriči in psuje ves dan!

Moderna.

— Prijatelj, moram ti nekaj povedati, postal sem oče.

»Hm, krasno... Koga sumiš?«

»Pomislite, dva dni po poroki je zadel moj mož glavni dobiček.«

»Oh, strašno — dva dni prepozno!«

Med starimi devicami.

— Te čipke so stare že nad 40 let.

— Tako? Ali ste jih sami naredili?

Edgar Rice Burroughs:

Tarzanovi doživljaji v džungli.

Ujemi me! je zakričal Tarzan in skočil s težkim tovorom v višino k samcu, ki je visel za noge in eno roko. Gunto ju je zagrabil — ogromnega opičjega človeka, s težo ubite opice vred — zagrabil ju je s svojo veliko, kosmato šako in ju zavlekel navzgor, kjer so Tarzanovi prsti zagrabili vejo. Numa je skočil za njimi, a Gunto, čeprav je bil na videz težak in neokreten, je bil uren kot opica Manu, tako da so ga levji kremplji le malo opraskali in potegnili krvavo progo po njegovi roki.

Tarzan je nesel Mamkino telo v visoko rogovilo, kjer bi ga niti leopard Sheeta ne dosegel. Numa je jezno korakal pod drevesom in strahovito tulil. Oropali so ga njegovega plena in mu onemogočili maščevanje, ni vrag, da se je jezil. A njegovi sovragi niso bili dosegljivi; še parkrat so ga ozmerjali, potem so se divje zabavljajoč vihteli skozi vejeve.

Tarzan je pogosto mislil na doživljaje tega dne. Predočeval si je, kaj bi se zgodilo, če bi bili veliki džungelski mesojedi resno pričeli zasledovati čredo Keršakovih velikanov. Istočasno se je spomnil na divjo zmedo med opicami, ko so bežale pred Numovim napadom na varno. V džungli je malo humorja, ki ne bi bil besen in strašen. Zivali nimajo skoraj nikakega smisla za humor, mladi Anglež pa je našel v mnogih stvarih humor, kjer ga njegovi tovariši baš niso iskali.

Ze v zgodnji mladosti je iskal v veliko nevoljo

40 svojih opičjih tovarišev nespodobnosti in sedaj je videl humor v prestrašeni paniki opic in v razočarani jezi Nume, celo pri tem groznem džungelskem doživljaju, pri katerem je Mamka zgubila življenje in je bilo mnogo opic in nevarnosti.

Samo par tednov pozneje je planil leopard Sheeta nenadno v sredo črede in potegnil malega balu z veje, kamor ga je bila položila mati, ko je šla nabirat hrano. Sheeta se je mogel brez zapreke odstraniti z mladim plenom. Tarzan se je hudo razjezil in predaval samcem o lahkoti, s katero sta Numa in Sheeta v enem samem mesecu ugonobila dva člena črede:

Iz nas vseh bodo napravili krmo, je kričal. Vsak se potepa po džungli, kakor se mu zdi, nikdo pa ne pazi na bližajočega se sovražnika. Celo Manu je previdnejši. Vedno so po dva ali trije na straži. Cebra Paced in antilopa Vappi postavijo par členov črede, ki stražijo, ko se drugi pasejo, samo mi, veliki Mangani, dovoljujemo Numi, Sabor in Sheeti, da se nam približajo, kadar hočejo, da nas potem kradejo, kot pičo za njihove mladice!

G-r-rm!, je rekel Numo.

Kaj pa naj storimo? je vprašal Taug.

Tudi mi moramo postaviti dva ali tri na stražo za slučaj, da se približa Numa, Sabor ali Sheeta. Nikogar razen kače Histah se nam ni bati in če bomo pazili na druge, bomo videli tudi Histah prihajati in če se še tako tiho plazi.

Tako se je zgodilo, da so opice Keršakovega plemena postavljale straže na tri strani, plemo pa se je paslo veliko bolj zbrano, kot je bila doslej navada.

Tarzan je kmalu zopet sam lovil, kajti bil je človek in zato je iskal zabave, pustolovščin in šale, kar jih je mogla nuditi strašna džungla onim, ki jo poznajo in se je ne boje — turobna šala, posuta z iskrečimi očmi in polna škrlatnih lis burne krvi. Ostali so iskali le hrane in ljubezni. Tarzan je iskal hrano in zabavo.

Nekedane dne je prežal pri ograjeni vasi glavarja Mbonge, črnega ljudožreca džungle. Kot že tolikrat poprej, je tudi danes videl Rabbo Kego, čarovnika z glavo in kožo Gorga, bivola. Smešno se mu je zdelo, kako se ponaša gomangani v ulogi Gorga, a končno ni bilo nič čudnega — kar je opazil poleg Mbonginega šatora levjo kožo z glavo. Tedaj se je lepi obraz divjega mladeniča široko zasmeljal.

Vrnil se je v džunglo, kjer mu je slučaj, njegova okretnost, moč in prekanjenost, v zvezi z izrednim instinktom, pripomogla do kosila. Če je imel Tarzan občutek, da mu svet dolguje življenje, potem si je bil tudi na jasnem, da je od njega odvisno, če si išče živež; boljsega lovca pač ni bilo, kot je bil ta sin angleškega lorda, ki o življenjskem načinu svojih prednikov ni vedel več, kot o njih samih, namreč nič.

Popolnoma se je bilo že stemnilo, ko se je vrnil Tarzan k Mbongini vasi in se vsedel na popolnoma uglajeni sedež na drevesu nad plotom. Ker v vasi baš niso slavili nikake posebne slavnosti, je bilo malo življenja na edini vaški cesti, kajti le orgija z mesom in domorodnim pivom je spravila Mbongin narod na cesto. Danes zvečer so čepeli starejši možje v razgovoru pri ognjih, mlajši pa so v parih izginjali v senco s palmovimi vejami kritih koč.

Pisnava za tiskovni sklad "NARODNEGA DNEVNIKA"

Izsek London:

(68)

Burni doživljaji.

Roman z južnega morja.

Na tistem mestu je slišal od taborišča-senu dva strela iz pušk. To je bilo vse. Nikdar več ni videl belokozcev in se tudi ni upal splaziti k njihovemu staremu taborišču. Vrnil se je k Tudorju in se skrival z njim ves teden, hraneč se z divjim sadjem, golobi in ptičji iz vrste kakadujev, ki jih je ustrelil s pomočjo loka in pušice. Potem pa se je odpravil na Berande, da prinese poročilo. Dostavil je še, da ju Tudor zelo bolan in da leži kar po par dni v nezavesti; kadar pa je pri zavesti, je take slab, da si sam ne more pomagati.

— Zakaj vi ne ubiti onega velikega belega gospoda? — je vprašala Joana. — On imeti zelo dobro mušketo, mnogo platna, mnogo tobaka, mnogo nožev in dve majhni mušketi, kateri zelo hitro streljati. — takole... bak-bak-bak? —

Crnci se je zvito nasmejal. — Jaz preveč vedeti. — Če bi jaz ubiti velikega belega gospoda, potem priti zelo mnogo velikih belih gospodov iz Binu in se jeziti kakor vrage. — Odkod imeti to mušketo? — vprašati mene vsi oni beli gospodje. In na mojo besedo, Binu Charley bi bil popolnoma zgubljen. Mnogo belih gospodov bi se name jeziti radi tega. Če pa jaz njega ne ubiti, on kmalu meni dati mnogo tobaka, mnogo platna in mnogo drugih stvari — zelo mnogo. —

— Samo ena pot nam preostaja — je dejal Sheldon Joani.

Deklica je bobnala s prsti po mizi, dočim je Binu Charley, ne da bi mignil z očmi, utrujeno gledal vanjo.

— Predvsem se moram takoj jutri zarana odpraviti na pot. —

— Se moramo odpraviti — ga je popravila.

— Jaz znam vendar dvakrat bolje od vas uporabljati svoje Tahičane in v takih okoliščinah belokozec ne sme biti nikdar sam.

Skomiznil je z rameni v znak, da to pri- znava; s tem pa se ni privolil v njeno udeležbo; ker pa je vedel, da bi se zaman prepiral z njo o tej zadevi in ker ga je vznemirjala misel, da bi se mogla spuščati v bogvedi kakšna pustolovstva, ako bi ves teden sama ostala na Berande, se je molče udal. Nato pa je zaploskal z rokami in četrt ure so bili slugi čez glavo zaposleni z raznašanjem odredb v posamezne barake. Enega moža je poslal k staremu Seelee-u v vas Balesuno s sporočilom, da je njegova takojšnja prisotnost nujno potrebna. Ribiški čoln je odplul k Boucheru s pozivom, da pride takoj. Tahičanom je razdelil streljivo ter površno pregledal, če je v skladišču dovolj konzerv za par dni. Viaburi je kar porumenel, ko je izvedel, da bo moral spremljati ekspedicijo in vsi so bili presenečeni, ko se je Lalaperu ponudil, da stopi na njegovo mesto.

Prišel je Seelee, ves ponosen na svojo pomembnost, ker ga je veliki gospod na Berande klical k posvetu; toda upiral se je trdo-

vratno in ni hotel privoliti, da bi vstopil le za korak v strahotno ozemlje Bushmanov. Dejal je tudi, da bi bil prerokoval ta žalostni konec, če bi ga bili zlatokopi pred svojim odhodom vprašali po njegovem mnenju. Vsakega človeka, ki se je drznil prodreti v ozemlje Bushmanov, je zadela ista usoda; požrli so ga. In ne da bi bil vprašan, je pripomnil, da pojedo tudi Sheldona, če pojde v pragozd.

Sheldon je poslal po paznika oddelka ter mu naročil, naj pripelje deset najboljših, največjih in najkrepkejših mož iz Poonga.

— Toda ne ljudi z obrežja — ga je opomnil Sheldon. — Marveč same moze iz pragozda — kateri imeti zelo močne noge. Dečki, ki ne poznajo mušket, niso za nič. Vi pripeljati črnce, kateri znajo dobro streljati z mušketa-mi. —

In tako so izbrali deset mož ter jih postavili v vrsto na verandi; v luči svetilk so se širile njihove krepke postave in močne mišice njihovih nog so dokazale, da so Bushmani. Sleherni od njih se je ponosil z dolgoletnimi izkušnjami v gozdnih bojih, mnogi so imeli brazgotine od krogel in kopij, vsi pa so bili razpaljeni od prijetne zavesti, da bo konec brezdelice in enoličnega posla na plan-tajah in da pojdejo v pragozd, kje bodo lahko pobijali. Ubijanje je bil njihov naravni poklic, ne pa sekanje gozda. Sami se sicer ne bi upali v guadalcaurske pragozde, toda v spremstvu belokozcev, kakoršna sta bila Sheldon in bila Mary-Joana pa so vedeli, da so varni in da jih čaka velika zabava. Njihov veliki poglavar jim je pa povrhu še nazna-

nil, da pojde z njimi tudi osem orjaških Tahičanov.

Prostovoljci iz Poonga-Poonga so stali tu z iskrenimi se očmi in smehljajočimi obrazi, razen pasu okrog ledij in barbarskih okras- kov niso imeli na sebi ničesar. Vsakemu je tičal v nosu plošnat obroč iz želvovine in vsi so imeli glinaste pipe v preluknjanih uhljih ali pa v zapetnicah, ki so bile okrašene s koralami. Eden je imel prsa okrašena s krasnim pasom veprovih zob. Drugi si je obesil na prsa velik obroč, ki je bil izdelan iz brušene in okamenele školjke.

— Velik boj nas čaka — jih je obvestil Sheldon.

Zasmejali so se ter se zdrznili od veselja.

— Kaj pa, če bi nas Bushmani snedli? — jih je vprašal.

— Nič bati — je odvrnil njihov govornik, neki Koogoo, prevečan dečko, ki je imel debele ustnice kakor kak Etiopčan.

(Dalje prihodnjič.)

»KUPUJTE SREČKE ZA
RAZLOGOV SPOMENIK«

Izdajatelj:
dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Biser Slovenije

starodavno radioemanacijsko termalno (38° C) kopališče

Toplice pri Novem mestu

(Dolenjske Toplice).

Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Pošta, telegraf, telefon, železniška postaja Straža-Toplice na progi Ljubljana - Karlovac.

Ze 400 let pr. Kr. znana zdravilna terma, že v Valva-zorju l. 1689 večkrat omenjena, zlasti kot »čez mero dobra kopelj, tako od daleč mnogo obiskovana«, od dvornega svetnika Fr. Šukljeta označena kot »staro-davni čudodelni izvirek« (Prager Presse 1924 No. 155), po mnenju rajnega znanega praškega internista prof. dr. B. Eiselta po svoji zdravilni moči »ena iz najboljših term v Evropi«.

Zdravi: revmatizme vseh vrst, giht, ženske bolezni, arteriosklerozo, neurastenijo, ostarelost, posledice zlo-menin in poškodb, kožne bolezni itd.

Vsaka tukajšnja kura je tudi življenje osveževalna in omlajevalna kura. — Vse kopelji so neposredno na iz-virkih in terma jih polni le izključno z lastnim pritiskom brez vseh črpalk in brez vodovodnih cevi. — Sanatorij s celoletnim obratom pod eno streho s kopa-liščem. — Elektro- in mehanoterapija, dietetična kuhi-nja. — Cene v sanatoriju: I. razred od Din 120.—, II. razred Din 95.—, III. razred od Din 75.—.

Zdraviliški dom z jedilnim salonom, parkom itd., ves moderni komfort, vse renovirano. Krasna gozdnata okolica, izhodišče divnih izletov.

Prospekte in vsa pojasnila daje na zahtevo brez-plačno

ravnateljstvo.

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka
Gritzner in Adler
za rodbino, obri in industrijo
Ljubljana
blizu Prešerno-vega spomenika
Pouk v vezenju, brazplačen, večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 913 Na malo

Proda se

stara, dobro ohranjena omara in umivalnik. — Poizve se Wolfova ulica 1/II.

Na dobro

in ceno domačo hrano se sprejme več oseb. Naslov pove uprava.

Rožica

išče vrtnarja. Upoštevalo se le odgo-vori s polnimi imeni. — Ponudbe pod »Vrtnica« na upravo lista do 1. maja t. l.

Veliko

suho skladišče za državnim kolo-dvorom, je takoj za oddati. Oglasiti se je Konopjuta, Gospodstvska cesta štev. 2.

Matematiko

ponuja profesor. Honorar zmeren. Ponudbe na upravo lista pod »Mate-matika«.

Službo išče

akademsko naobražen 25leten go-spod v industriji, trgovini ali dru-zem podjetju. — Ponudbe na upravo lista pod »Delo«.

Vrtnice

nizke in visokodebelne, v različnih barvah (z imeni), raznovrstno gmi-čevlje, leguster za plotove, smreki-če, 1 m visoke ter razne sadike (pe-rene) trajnice in letnih cvetlic pri-poroča Ivan Šimenc, trgovski vrtnar, Ljubljana, Gradišče 12.

Dopisovanje želi

gospod v najboljših letih z izobra-ženo damo srednje starosti in sim-patične zunanosti. Nesrečno poro-čene imajo prednost. Ponudbe na upravo lista pod: »Tolažba v ne-srečie«.

Proda se

hišo z gostilno in trgovino, gostilna takoj na razpolago v sredini Ljub-ljane. Naslov pove uprava lista.

Vrtnice

visokodebelne, priznane lepih vrst, kakor tudi vrtnice-plezalke in vrtnice-žaluzije nudi cenj. občinstvu Anton Ferant, trgovski vrtnar, Ljub-ljana, Ambrožev trg št. 3. Naročila se sprejemajo tudi v cvetličnem pa-viljonu pri frančiškanskem mostu.

Ljubljanska posojilnica

r. z. z. o. z. v Ljubljani. — Telefon štev. 9

Mestni trg št. 6

obrestuje vloge zelo ugodno in sicer

vloge, ki jih izplačuje brez odpovedi,	po 8%
vloge z enomesečno odpovedjo,	po 10%
vloge z trimesečno odpovedjo,	po 12%
vloge z šestmesečno odpovedjo,	po 14%

Izvenljubljskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Jamstvena glavica za vloge znaša že nad 11 milijonov dinarjev.

Posojila daje le proti popolni varnosti, proti vsaj trikratnemu kritju na vknjižbo in na poročilo.

Inkaso faktur in menic.

Trgovski krediti.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. št. 24

Telefon štev. 560

se priporoča za vsa v to široko spadajoča dela.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.

Naslov brzojavkam:
„GROM“.

Telefon Interurban
štev. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to široko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

MODNI SALON

MINKA HORVAT, Ljubljana
STARI TRG ŠTEV. 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliske slamnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi Popravila se sprejemajo.

MALI OGLASI

Cena oglasa do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Suhe mavrohe

ali smrčke

kupujemo. Kupci smo tudi za suhe gobe jurčke. Sever & Ko. Ljubljana.

Instrukcije

ta vseh srednješolskih predmetov daje in pripravlja za malo maturo visokošolec. — Naslov pove iz pri-jaznosti uprava lista.

Abadie

cigaretni papir s opet stalno na zalogi. A. Lampret, Krekov trg 10.

Trgovski lokal

stanovanje, po mogočnosti z električno razsvetljavo na deželi na prometnem kraju se išče. Ponudbe na upravo pod »Promet«.

Dobro postranski zaslužek se nudi

raznašalcem, vpokojejem, pismonošam, slugam, trafikantom itd. — Oglasiti se je pri tvrdki »Posredo-valet« Sv. Petra 28/I.

Zastopstvo

kake dobre firme, za Ljubljano in okolico išče trgovsko vezirano redu-iran bančni uradnik. Cenj. ponudbe s uavedbe pogojev na upravo lista pod »Agilenc«.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (Gim Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!
Popravila potrebščin za življe, krojače, čevljarje, sedlarje, zobašnje, pletenine, kupa robce, šuške, samske, toaletno blago.
Telefon 913

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“.